

10. SINIF FELSEFE DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 1 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Felsefenin "bilgelik sevgisi" anlamına geldiğini yazar.	6
b)	Felsefenin bitmiş bir bilgi değil, süren bir arayış ve sorgulama etkinliği olduğunu belirtir.	6
b)	Bunu bilgiye ulaşıldı sanılmaması, sürekli soru sorulması gibi bir gerekçeyle açıklar.	3

a) Örnek cevap: Bilgelik sevgisi.

b) Örnek cevap: Felsefe, kesin ve tamamlanmış bir bilgiye sahip olmak değil, bilgiyi sevip aramaktır. Filozof her şeyi bildiğini iddia etmez; sorgulamayı sürdürür ve her cevap yeni sorulara kapı açar.

Sık hatalar: Sözcük anlamını yalnızca 'bilgi' olarak yazmak; b) maddesinde sözcük anlamını tekrar edip sorgulama yapmamak

2. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Birinci özelliği (eleştirelilik, refleksiflik, evrensellik, tutarlılık arayışı vb.) adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	7
a)	İkinci özelliği adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	7
b)	Tanımın da yeni sorulara açık olduğunu, felsefede kesin ve son cevap olmadığını gerekçelendirir.	6

a) Örnek cevap: Eleştirelilik: ilk tanımının her durumu karşılamadığını görüp onu sorguluyor. Refleksiflik: kendi düşünme biçimini gözden geçiriyor. (Evrensellik: tanımın her insan ve toplum için geçerli olup olmadığını soruyor.)

b) Örnek cevap: Kesin değildir. 'Hak edilen nedir, buna kim karar verir?' gibi yeni sorular doğar. Felsefi düşünce sürekli sorgulandığı için son bir cevaba kapanmaz.

Sık hatalar: Özelliği adlandırıp metinden kanıt göstermemek; Tanımı kesin doğru kabul etmek

3. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	"Bulut" ve "paylaşmak" sözcüklerinin Ömer için dijital, dede için gündelik anlamda kullanıldığını belirtir.	6
b)	Sözcüklerin anlamının yaşanan deneyim ve dünyayla (teknoloji, kuşak) şekillendiğini belirtir.	6
b)	Bunun düşünme ve anlamayı nasıl etkilediğini açıklar.	3

a) Örnek cevap: Ömer 'bulut' ve 'paylaşmak' sözcüklerini internetteki anlamlarıyla, dedesi ise gökyüzündeki bulut ve bir şeyi bölüşmek anlamlarıyla düşünüyor.

b) Örnek cevap: Sözcüklerin anlamı, insanların yaşadığı dünyayla birlikte değişir. Dijital dünyada yaşamamış dede bu yeni anlamları kavrayamadığı için konuşmayı farklı anlıyor; aynı sözcükler farklı deneyimlerde farklı düşüncelere yol açar.

Sık hatalar: Yalnızca 'dede teknolojiyi bilmiyor' deyip sözcüklerin anlamına değinmemek; İki sözcükten yalnızca birini fark etmek (bir sözcük doğru açıklanırsa a) maddesinin yarı puanı verilir)

4. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	"Sınırlamak" kavramını belirler.	3
a)	İki farklı anlamını yazar (davranışlara düzen getirmek / kişinin seçimlerini tamamen engellemek).	6
b)	Kavram iki öncülde farklı anlamda kullanıldığı için sonucun öncüllerden doğru biçimde çıkmadığını açıklar.	6
c)	Kavramı tek anlamda kullanan, tutarlı bir yeniden yazım yapar.	5

a) Örnek cevap: Sınırlamak: 1) Davranışlara belli bir düzen getirmek (kurallar). 2) Kişinin seçim yapmasını tamamen engellemek (özgürlüğe engel).

b) Örnek cevap: Birinci öncülde 'düzen getirmek', ikinci öncülde 'engellemek' anlamında kullanıldığı için iki öncül aslında aynı şeyden söz etmez; sonuç güvenilir değildir. Dildeki belirsizlik düşüncüyü yanıltmıştır.

c) Örnek cevap: Okul kuralları öğrencilerin davranışlarına düzen getirir. Düzen getiren her şey özgürlüğü engellemez; hatta herkesin özgürlüğünü koruyabilir. Bu yüzden bir kuralın özgürlüğe engel olup olmadığı içeriğine bakılarak değerlendirilmelidir.

Sık hatalar: Belirsiz kavram yerine 'özgürlük' kavramını seçip gerekçe gösterememek; Yeniden yazımda kavramı yine iki anlamda kullanmak

5. FEL.10.2.2 · Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I'n tümevarım, II'nin tümdengelim olduğunu yazar.	6
b)	I'i seçer ve gözlenen örneklerden bütün kargalar hakkında genelleme yapıldığı için sonucun kesin olmadığını açıklar.	9

a) Örnek cevap: I: tümevarım · II: tümdengelim

b) Örnek cevap: I'de; yalnızca gözlenen kargalardan bütün kargalar hakkında bir sonuca varılmıştır. Gözlenmemiş beyaz bir karga sonucu yanlışlayabilir; bu yüzden sonuç kesin değildir.

Sık hatalar: Türleri ters yazmak; Tümevarımın sonucunu kesin bilgi saymak

6. FEL.10.2.2 · Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	A'yı iddia, B'yi gerekçe olarak eşleştirir.	2
a)	C'yi karşı argüman, D'yi çürütme olarak eşleştirir.	5
b)	D'nin karşı argümana yanıt vererek iddiayı savunduğunu ve güçlendirdiğini açıklar.	4
c)	Gerekçeyi destekleyen uygun bir kanıt türü önerir (araştırma sonucu, okulda yapılan gözlem, uzman görüşü vb.).	4

a) Örnek cevap: İddia: A · Gerekçe: B · Karşı argüman: C · Çürütme: D

b) Örnek cevap: D, karşı argümanda dile getirilen dinlenme ihtiyacını dikkate alıp bir çözüm sunar; böylece karşı görüşü yanıtlayarak iddiayı savunur ve güçlendirir.

c) Örnek cevap: Düzenli hareket eden öğrencilerin dikkat süresinin arttığını gösteren bir araştırma sonucu ya da okulda yapılan bir deneme uygulamasının verileri.

Sık hatalar: C ile D'yi karıştırmak; Kanıt yerine yeni bir gerekçe yazmak